

V Bratislavě
12. 8. 2021

Věc: Oponentský posudek na diplomovou (magisterskou) práci: Bc. Denisy Schvachové: Hagia Sofia a její role v politice R. T. Erdoğan, Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, Katedra filosofie a religionistiky, 2021.

Předložená diplomová práce Bc. Denisy Schvachové klade za cíl analyzovat a přiblížit čtenáři problematiku debatu kolem Hagie Sofie v kontextu turecké politiky zejména pokud jde o postoje současného tureckého prezidenta Erdoğan. Tato emblematická historická památka hraje mimo její náboženskou funkci velice výraznou roli i v politice. Je tomu tak nepřetržitě od samotného postavení Hagie Sofie i když v měnícím se kontextu. Na této cestě náboženské změny komplexu – z byzantinského chrámu kostel latinů a zas zpátky pak přeměna na mešitu a posléze na muzeum a konečně znovu na mešitu – vždycky byli prováděni nebo spíše podníceni politickými událostmi a motivy.

V první a druhé kapitole své práce autorka práce nás vede s tímto labyrintem změn a významů velice obratně a nabízí plastickou, i když poněkud krátkou historii těchto událostí. Třetí část práce je profilem politika Recepta Tayyipa Erdoğan a jeho působení v AK Partisi. I když se to zdá být tematicky poněkud vzdálené hlavnímu tématu práce je to nevyhnutné pro pochopení dalších částí pojednávajících o hlavním tématu. Čtvrtá a pátá kapitola pak detailně a velikým důrazem na pramenných textech sleduje nejnovější vývoj v prosu proměny Hagie Sofie z muzea na mešitu. Pak pátá část práce se věnuje roli Hagie Sofie v Erdoğanově politice a mezinárodním reakcím na poslední z mnoha proměn objektu.

Z předložené práce je vidět, že autorka pracuje s tématem dobře a pozná různé kontexty a detaily značně komplikované problematiky velice důkladně. Jak jsem již výše zdůraznil, je nutné ocenit její práci s tureckými prameny a přehled pokud jde o sekundární zdroje. Práce má jasně vymezenou tematiku, badatelské otázky i hypotéza jsou na místě a autorka v závěru na ně reaguje taky adekvátně. V práci je ale několik menších nejasností a to zejména v prvních dvou kapitolách působených pravděpodobně snahou autorky říct co nejvíce a to hodně zkráceně. Např. na s. 13 píše: „Sultán jako právoplatný chalífa představoval nejen politického vládce, ale zároveň náboženského vůdce sunnitských muslimů. Přeměna Hagie

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra porovnávacej religionistiky
Gondova 2, P.O.BOX 32, 81499 Bratislava

Sofie v mešitu byla silně spjata s imperiální politikou Osmanské říše, která měla díky dobytí Konstantinopole zaujmout pozici světové mocnosti a stát se centrem chalífátu.“ Osmánský sultáni nicméně dělali nárok na úřad chalífu až po dobytí Káhiry sultánem Selimem I v r. 1517, který tam zajal a odvedl do Istanbulu posledního abbásovského chalífu. Formálně až poté, no otevřeně v dokumentech až od 17. stol. se objevuje v titulatuře osmanských vládců chalifský titul, nikoliv však v době dobytí Konstantinopole.

Pokud jde o formální stránku práce je obecně v pořádku, i když má několik menších nedostatků. V práci jsou turecká jména a výrazy prepisováni korektně nicméně pokud jde o arabštinu nebo perštinu tam autorka není důsledná a používá český i anglický způsob prepisu (např. na s. 12 uvádí „Abdullah Bin Bashar Al Khath‘amy“ v českém prepisu „Abdulláh ibn Bašár al-Cháth‘amí“ a na s. 31 již podle českého prepisu Sajjíd Qutb apod.). Pro důslednost mněla by transkripci sjednotit. Pokud jde o uvádění datování v úvodu práce se několikrát objevuje forma „n. l. (po Kr.)“ pak to ale mizí a autorka používá „n. l.“, taky by mněla rozhodnout pro jednu z daných způsobů. Za nepraktické a nepřehledné považuji i uvádění bibliografie po jednotlivých kapitolách.

Tím že text kvalitně a informativně mapuje a analyzuje aktuální problematiku některé části práce by bylo dobré zpracovat v podobě samostatné studie a publikovat.

Na závěr můžu konstatovat, že přes výše jmenované menší nedostatky, předložený text splňuje a místy (zejména poslední dvě části) převyšuje požadavky kladené na diplomovou (magisterskou) práci, proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „A“.

Doc. Mgr. Āttila Kovács, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave
Filozofická fakulta
KATEDRA POROVNÁVACEJ
RELIGIONISTIKY
Gondova 2, 811 02 Bratislava 1